СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 170. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 25 липня 1933. — VOL. XLI. No. 170. Jersey City, N. J., Tuesday, July 25, 1933. THREE CENTS.

ПОСТ ЗАПОВІДАЄ ЛЕТ ДОВКОЛА СВІТА НА ПРОТЯЗІ 48 ГОДИН

НЮ ЙОРК. — Вайлі Пост, перший летун, котрий облетів світ літаком одинцем, заповідає, що в найближчих роках летництво поступить так далеко, що буде можна облетіти земську кулю на протязі 48 годин. Тепер відбув Пост ту дорогу за 7 днів і 19 годин.

АНГЛІЙСЬКІ ЛЕТУНИ ПЕРЕЛЕТІЛИ ОКЕАН, АЛЕ НЕ ДОЛЕТІЛИ ДО ЦІЛИ.

НЮ ЙОРК. — Славні англійські летуни, капітан Джеймс А. Молісон і його жінка Емі Джансон, перелетіли Атлянтійський океан, але не долетіли до Ню Йорку, бо їх літак, „Сіферер", розбився біля Бріджпорт, Конетикот, у віддалі яких 60 миль від остаточної цілі. Летуни перелетіли 3,190 миль.

Головною причиною розбиття був брак ґазоліни. Молісон каже, що він був так перемучений, що вже не служив йому добре зір і він не бачив, як і куди злетіти на землю. Літак розбився цілковито, а обидвоє летуни були ранені. Їх відвезли до шпиталю. Рани не є дуже серіозні.

ВІДВАЖНА ЛЕТУНКА.

НЮ ЙОРК. — Емі Джансон, теперішня жінка капітана Джеймса Молісона, була спершу секретаркою, але офісова праця не припала їй до вподоби. Це й було причиною, що вона зачала побирати лекції літання, а вчилася перед своїми офісовими годинами і по них. Як вона пустилася в 1930 р. в дорогу до Австралії, то багато людей похитували головами, а деякі таки прилюдно її критикували за такий газардовий крок. Казали, що вона до цього не підготована. Та Емі Джансон таки доконала свого й долетіла до Австрії на протязі 19 днів. Як вернулася назад до Англії, то справили їй таке величаве приняття, якого не зазнав ні один з летунів. У 1932 р. вона перелетіла одинцем дорогу з Кейп Тавн в Африці до Лондону, на протязі 4 днів, 6 годин і 56 минут. Це був надзвичайно небезпечний лет, підчас якого не було про неї вістки так довго, що всі вже думали, що вона загинула. Капітан Молісон відбув тусаму дорогу, осягнувши летунський рекорд. Місс Джансон хотіла теж доконати свого. А потім обидвоє побралися. Тепер вибралися разом, щоби перелетіти океан і доїхати до Ню Йорку. Океан перелетіли, але не мали наразі щастя, щоби долетіти до мети.

ПОСТ ПРО „СМІШНИХ" ҐЕНЕРАЛІВ.

НЮ ЙОРК. — Ґенерал Італо Бальбо, котрий відбув зі своїми летунами епохальний лет з Італії до Шікаґо, прийшов повитати повітрового героя Вайлі Поста, котрий саме тепер облетів світ. Бальбо жалувавувся, що не міг бути при повитанню Поста. Казав, що був такий натовп людей, що його зіпхали взад і не допустили до Поста. Пост подякував за желання і сказав, що він завжди вважав ґенералів за „смішних" людей, але тепер бачить, що має перед собою дійсного мужа. Сказавши те, Пост завважив, що сказав щось невідповідного. Та Бальбо засміявся й обидва далі розмовляли сердечно при допомозі перекладачів.

БАНДИТИ ГУЛЯЮТЬ.

ОКЛАГОМА СІТИ. — Бандити викрали нафтового маґната Чарлза Уршела і домагаються викупу.

ШІКАҐО. — Замасковані бандити обступили 82 гостей і 11 осіб служби, які перебували в „Олимпік Голф енд Контрі Клоб", і забрали їм $14,000 готівкою та $30,000 у дорогоцінностях. Бандити візвали танцюючих положитись на землю. Управитель хотів до бандитів стріляти, але дістав палкою по голові й зімлів. Деякі жінки вмлівали. Тих бандити відливали водою.

ЗЕМЛЯ МАЄ ДВА БІЛІОНИ ЛІТ.

ВАШИНҐТОН. — Учені, котрі зїхалися на сесію „Інтернешенел Джіолоджікал Конґрес", обчислюють вік землі на 2,000,000,000 літ. Кажуть, що до того часу був один атом, котрий експльодував з невідомих причин і розсипався. Одною пилинкою у тім процесі була наша земля.

ВИЗИСК У СОРОЧКОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТИ.

ВАШИНҐТОН. — Місс Перкінс, секретарка праці, стверджує, що в багатьох фабриках, де шиють сорочки, головно в стейті Пенсилвенія, платять робітникам тижнево по $2. Пересічна заплата виносить $7.40 тижнево, а в Ню Йорку $9.

НЕМА ЗГОДИ МІЖ КРАВЦЯМИ И ФАБРИКАНТАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Представники „Інтернешенел Лейдіс Ґармент Воркерс Юніон" не можуть договоритися з фабрикантами щодо годин праці й заробітної платні. Через те не можна уложити відповідного кодексу. Справа опинилася тепер у руках уряду.

СТАРІ КАПЕЛЮХИ ЯК НОВІ.

ВАШИНҐТОН. — З 9 фабрик випускають перероблені старі капелюхи, котрі продають як нові. Ціна їх далеко нижча від нових. Таких фабрик є більше. Годі тому занобігти, бо навіть знавцям важко пізнати, чи капелюх є дійсно новий, чи перероблений.

ПЕРЕХОВУВАВ ТЮТЮН У КОСТЕЛІ.

Осінню м. р. монополеві урядовці переводили в цілому ґродському повіті труси, шукаючи тютюну, який плянтатори дуже часто підховували і досить добре на тому заробляли. В селі Бростовиця ревізія дала надсподіваний вислід. На горищі в місцевому костелі знайдено нелеґально перехованого 793 кгр. тютюну. В стан обвинувачення поставлено польського священика Германовича, хоч цей підчас слідства, а також на розправі, намагався звалити вину на орґаніста. У вислідї розправи, що відбулася цими днями в окружнім суді в Ґродні, засудили кс. Германовича на 3,000 зл. із заміною кари на 150 днів тюрми.

ОТРУЇВ 200 КУРЕЙ.

Осип Пишик, господар з Чорного Острова, біля Ходорова, хотячи охоронити свій город від сусідських курей, намочив у якійсь отруї ячмінь і засіяв ним частину городу. Внаслідок того затруїлися й згинули 200 курей поблизьких сусідів, які не хотіли дарувати шкоди і внесли на Пишика до суду позов, домагаючися відшкодування в сумі 600 злотих. Кілька затроєних курей вислав суд до Львова, щоби знавці устійнили, яка це була отруя. Деякі з сусідів напали з пімсти на Пишика і трохи його побили.

УБИВ ЛЮБОВНИКА МАТЕРИ.

Товариші повідомили 18-літнього фабричного робітника Костя Моца в Букарешті, що робітник фабрики „Індустрія Романа", Іван Болос, має любовні зносини з його мамою. Коли Болос не хотів на його жадання дати мамі спокій, тоді розярений цим відмовленням хлопак замордував сокирою любовника своєї матери. Вбивника арештували.

ЗА ОПЕРАЦІЮ ЯЗИКА.

У найближчих днях січнеться у Варшаві розправа проти д-ра М., на якого вніс позов його бувший пацієнт, Гавелка. За порадою згаданого лікаря Гавелка піддався операції язика. Однак наслідки операції були фатальні. Ґелеої операція не помогла ані трохи, а навпаки, пацієнт онімів на ціле життя. Розправа ця викличе велике зацікавлення в лікарських кругах.

ВТІКАЧІ.

До Бучача прийшли дві родини втікачів з червоного „раю" зза Збруча, разом 11 душ. До втечі примусив їх, як оповідають, страшний голод і нужда, які панують тепер у царстві червоної зірки та колективізації. Діставши дозвіл адміністраційної власти перебувати покищо на терені бучацького повіту, розійшлися вони по поодиноких господарствах у повіті, в яких знайшли працю.

ЖЕРТВИ ГРОМУ.

У Петранці, пов. Калуш, грім убив Анну Савчук, що підчас бурі сховалася під дерево. Біля Снятина підчас бурі Катерина Гуцуляк верталася з поля з дочкою. Несла косу на плечи. Грім ударив у косу та вбив Гуцулякову. Дочку грім поразив; її вратували.

КОШТИ ПРОЦЕСУ ГОРГОНОВОЇ.

В кракіському окружному суді скінчили обрахунок процесу Горгонової. Це був найдорожчий процес у Польщі, коштував докладно 25,998 зл. 50 сот. Велика частина з тієї суми припала знавцям за дієти; львівська візія в Брухович і кошти подорожі коштували 2,500 зл., решта залізничі поїздки, марки, удержання свідків у Кракові і т. д.

З КАПРАЛЯ ПОРУЧНИК.

Юлій Седляк, громадський писар в Олеховицях (пов. Сяніч), жонатий, батько трох дітей, капраль резерви, купив собі старшинський однострій та виїхав до Рави Руської. Тут залюбилася в „поручника" Седляку Олена Г., дочка багатих батьків. Небаром відбувся і шлюб у Львові. Та в Раві Руській здемаскував Седляка капітан, комендант йогож компанії. Седляка арештували і проти нього відбулась у Львові розправа. Засудили його на 6 літ вязниці.

КОНЦЕРТОВЕ МІСТО.

За минулий зимовий сезон було у Празі місячно 48—50 концертів. У грудні м. р. на 48 концертах вивели 580 творів 225 композиторів. На першому місці стояли чехословацькі твори (283), далі йшли німецькі з цифрою 100, італійські 56, французькі 40, російські 27, польські 21 і 51 інших національностей. Головними орґанізаторами таких концертів є чеська фільгармонія та державна консерваторія.

МАСОНСЬКІ ЛЬОЖІ.

„Понтифікальний католицький річник" у французькій мові в томі за р. 1933 подає статистику масонських льож на цілому світі. З неї виходить, що всіх масонів є 4 міліони 455,879, з чого 666,691 в Европі, 3 міл. 942,141 в Північній Америці, 30,254 у середущій Америці, 54,952 в Південній Америці, 200,942 в Австралії, 6,042 в Азії і 4,500 в Африці.

НОВА ПЛАНЕТА.

Астрономічна обсерваторія в Йоганнесбурґу відкрила малу планету, названу покищо на зразок американських вулиць або авт цифрою „1933 Н. Н.". Її дорога йде до середини шляху, який робить земля. Минулого року німецький астроном Раймут відкрив дуже подібну планету, що може підійти до землі ближче ніж яканебудь інша і попадає в простір між Венерою і Меркурієм.

ЗГОРІВ МЛИН.

Найбільший у Польщі млин Френкля в Перемишлі згорів. Вогонь повстав у галі машин і перекинувся на інші будинки. Млин був відносно низько обезпечений, бо на 100,000 долярів, а запаси на 60,000 зл. Вогонь повстав мабуть із покиненої папіроски. Сам млин має вартість около 2 міліони злотих. Згоріли два 3-поверхові будинки. Тому, що все уладження деревляне, навіть млинські машини, вогонь поширився скоро. В галі машин було 10,000 кг. муки та 40,000 кг. збіжа. В сусідніх магазинах є ще більше збіжа, та його вратували.

ЗАЛІЗНИЧИЙ ШЛЯХ ІЗ 120 МОСТАМИ.

Дуже оригінальний залізничий шлях істнує у Словаччині на лінії Зволень-Крупіна, що лучить Братиславу через Шоб і Будапешт з Букарештом. На цьому недовгому просторі, 33 км., вибудували 120 мостів. Один із віядуктів має 83 м. довжини і 13 м. висоти, другий 120 м. довжини і 14 м. висоти. Крім цього є на цій лінії два тунелі: один на 230 м., другий на 120 м.

ОРИГІНАЛЬНИЙ СПОСІБ.

Тому, що податки в Румунії впливають до державної каси замаво, то податкові поборці розвинули в Тигіні широку аґітацію. Кілька аґентів увійшли підчас богослуження до божниці й у перерві завзивали горячо податників платити точно державні податки.

ЖЕРТВА ЗВАННЯ.

Д-рови Степанови Туркіні, радольогови шпиталю Де ля Шаріте в Парижі, мусіли за останні два роки семий раз оперувати руки наслідком поражения проміннями Ікс, яких уживають при наукових дослідах.

НОВА УКРАЇНСЬКА ОПЕРЕТКА.

Дня 12. V. ц. р. відбулася в Ужгороді премієра оперетки молодого українського автора, Чирського, **„Місяць і зоря"**. Музику до лібрета написав Микола Аркас. Оригінальні, прекрасні мельодії зробили сензацію в Ужгороді і навіть мадярська преса цим твором просто захоплена. Цій живій, бадьорій опереті критики віщують велику будучину. Наскрізь оригінальну екзотичну несу публика приняла з одушевленням, викликуючи авторів кілька разів. Головну ролю з чуттям відіграла наша найбільша артистка в Ужгороді, п. Іванова, її партнером був сам композитор оперети, п. Аркас. В епізодичній комічній ролі був знаменитий д-р Кирчів. Прекрасно відспівав і відіграв свою ролю знаменитий баритон п. Баратов. Своєю досконалою грою зробила п. Ручкова несподіванку. Оригінальні танці вивчила і задемонструвала панна Анна Кремницька. Оперета ця пройшла з повним успіхом. Її конче треба повезти і на провінцію. Оперета є ширшого формату і заслужилаб на більшу сцену.

АРЕШТУВАЛИ 5 ПОЛІЦАЇВ.

У звязку з викриттям готелевої афери у Варшаві арештували 5 пшодовників поліції. Обичаєва поліція ствердила, що кілька поліційних функціонарів улекшували власникам підрядних готелів вести проституцію.

УСУНЕННЯ ПАМЯТНИКА Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО В КИЇВІ.

„Газета Польска" з 21 червня приносить вістку, що большевики хочуть усунути з Софійського майдану памятник великого гетьмана. Цей памятник долота московського різьбаря Микешина символізує обєднання України з Московщиною північним напрямом, у якому Хмельницький вказує своєю булавою. Чому той памятник перестав подобатись і що стане на його місці, невідомо.

МОСКВА СТАРАЄТЬСЯ БІЛЬШЕ ЗБЛИЗИТИСЯ З ПОЛЬЩЕЮ

ПОЛЬЩА БОЇТЬСЯ ГІТЛЕРІВЦІВ І ТОМУ РАДО ИДЕ НАЗУСТРІЧ БАЖАННЮ МОСКВИ.

ЛОНДОН (Англія). — Кореспондент ґазети „Ньюз Кронікл" подає, що останніми часами Пілсудський почав виявляти велику активність. Кажуть, що прихід до влади в Німеччині Гітлера змусив Польщу зревідувати всю свою закордонну політику. Польща тепер шукає собі приятелів, які моглиб їй помогти проти Німців уразі, якби вони виявили якусь активність проти неї. Пілсудський тепер почав особливо прислухуватись до пропозицій Москви,щоби більше здружитися Польщі з радянщиною. Він недавно приймав у себе на авдієнції довший час радянського посла, Антонова-Овсієнка, який робив предложення більшого сприятелювання Польщі й Росії.

Пілсудський поставився дуже прихильно до російсько-польського зближення й тепер треба сподіватися більшого сприятелювання цих двох сусідок. Обидві держави мають прикласти всіх старань, щоб на спільному їх кордоні був спокій і щоб не порушувано ніяких дражливих питань політичного, чи територіяльного характеру. В міжнародніх відносинах Польща й Москва старатимуться підтримувати одна другу та будуть рішучо проти втручування інших держав у їх внутрішні справи.

ГІТЛЕРИЗМ ЗАГРОЖЕНИЙ ЗНУТРА.

БЕРЛІН (Німеччина). — Німецька національна революція тепер досягнула межі, коли рішається питання бути, чи не бути їй контрольованою Гітлером. У той час, як Гітлер розгромив усіх своїх противників поза партією, в його власній партії почали поспішно назрівати опозиційні настрої активніших елементів, які незадоволені зі „стриманої" політики Гітлера та його найближчого оточення.

Роками розбештані маси гітлерівських штурмовиків тепер не можуть примиритися з обмеженням їх активности та з забороною нарівні з іншими партіями й групами влаштовувати без кінця й краю походи, демонстрації, ріжні віча й т. п. Багато з льокальних гітлерівських лідерів не задоволені ні зі свого становища, ні з того, що члени партії, а особливо штурмовики, мають коритись урядови.

Тому в лавах гітлерівської партії назріває розкол, який може привести до внутрішньої боротьби між ними. Гітлер тепер скликав поспішно нараду найближчих своїх поплечників, щоб з ними вирішити, як покінчити з постійною революцією та знову здисциплінувати свою власну партію, бо розкол у партії загрожує упадком Гітлера й анархією в цілій державі.

БАЛЬБО ЗАДОВОЛЕНИЙ З АМЕРИКИ.

РИМ (Італія). — У своєму звіті до премієра Мусолінія з лету до Америки ґенерал Бальбо пише з Америки, що в цілій Америці нема настрою проти фашизму в Італії. Навпаки, він висловлює своє повне задоволення з того приняття, яке зробили йому Американці й Італійці.

Тому всі розмови про антифашистівський настрій Злучених Держав ґенерал Бальбо вважає вигадкою, що не має під собою ґрунту.

ЛОНДОНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ВМИРАЄ.

ЛОНДОН (Англія). — Лондонська економічна конференція вмирає повільно. Надлижається день останнього пленарного засідання, на якому буде вирішена дальша доля конференції. Представник Злучених Держав, секретар Гол, буде напружувати всі свої сили, щоб конференція, йдучи на вакації, призначила день відновленн своїх засідань. Гол буде старатися, щоб конференція почала свою роботу не пізніше як у листопаді б. р.

Багато членів делеґацій вже виїхали з Лондону до своїх держав, а конференція тепер ледви клигає, очікуючи 27 липня, коли буде ухвалена перерва в її працях.

РУЗВЕЛТОВИ ЗАПОВІДАЮТЬ НЕВДАЧУ.

ПАРИЖ (Франція). — Поважніша французька преса останніми часами багато пише про спробу президента Злучених Держав, Рузвелта, відбудувати ріжними штучними заходами економічне життя Америки. Всі ґазети сходяться на тому, що нема штучних способів до направи економічного життя держав і цілого світа, коли ще не прийшов час природного поліпшення в економічних відносинах.

Тому вони заповідають Рузвелтови невдачі й кажуть, що за штучною інфляцією американських грошей прийде дійсне обнижения вартости доляра й того обнижения держава не зможе реґулювати, не зважаючи на всі диктаторські права Рузвелта. А що значить така дефляція, то це добре знають держави Европи, які пережили її в себе й тепер бояться її, як вогню.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Загpаницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СУМНІВНІ ДОСПІХИ ДОРОГОЮ ЦІНОЮ

В американській пресі слідно тепер очайдушні зусилля большевицьких пропаґандистів затерти враження розвалу рільництва під большевицькою владою в Росії. Появляються в ґазетах предовгі телеґрами про успіхи цьогорічних жнив у „полудневій Росії", себто на Кавказі й Україні. Мовляв, самий Сталін і самий Молотов дістали телеґраму з Баку, що цьогорічний розмет достави збіжа буде не тільки виповнений, але й виповнений понад міру.

Ця ґазетна кампанія є вислідом вісток, котрі від якогось часу щораз упертіше кружляли по пресі про повний занепад рільництва під большевиками. Большевицькі бюра пропаґанди, річ ясна, ці вістки заперечували, лаючи крепко тих, котрі ці вістки пускали, але терпкі слова не багато помагали на факти, які далі вперто діставалися до публичного відома, без уваги на всю цензуру. Такої вістки, наприклад, як закупно збіжа в Арґентині, не можна було закрити. Не можна теж було закрити рота принагідним туристам, які прападково побачили в Росії те, чого уряд не радий їм був показати.

Зрештою нині вже й самі большевицькі симпатики признають брак хліба. Волтер Дюранті, кореспондент „Ню Йорк Таймсу", наприклад, доносячи про великі жнива на Кавказі, признає, що „кілька тижнів тому Баку, як Київ і Ростов, діставали так мало збіжа, що хліба взагалі ледви чи можна було дістати на ринку, і то тільки за просто казочні ціни".

Ганс Зернер, професор заряду фарми в Рільничій Колеґії в Берліні, писав недавно на основі своїх відвидин Росії про повний занепад рільництва під большевиками. „Загальний стан російського рільництва — писав він — представляє безнадійний образ. Не вважаючи на всі заходи збільшити продукцію та без уваги на поширення засівної площі, повний збір постійно падав". Немовби у відповідь Дюрантови, котрий, доносячи про гарні жнива на Кавказі, додає, що остаточний вислід ще може бути зіпсутий погодою, професор Зернер каже: „Назагал зменшення зборів збіжа не є вислідом злої погоди, але вислідом кепської економічної господарки".

Зрештою, хочби справді здійснилися мрії комісарів і хочби картки на хліб скасовано перед Різдвом, то все ще лишаються питання: Якою ціною куплено цей хліб? Чи варта було робити стільки насильств, убивати стільки людей, щоби по надлюдських зусиллях добути стільки хліба, що заледви хлібні карти можна скасувати?

О. Сновида.

ЧИ ПОДІЛ РОСІЇ?

Широка публика рідко коли орієнтується у великих здвигах світової політики, особливо коли ті здвиги щойно намічуються, щойно зарисовуються. Так недавно світ був повний зухвалих погроз большевицької Москви, яка збиралась звоювати всі країни Европи й Азії, що нікому й у голову не приходить, що **на порядок денний світової політики потихеньки та полегеньки — висувається нова проблема: поділу Росії.**

Не думаю тут порушувати вже знані факти й справи: ні втрату Росією її західних — колись — „провінцій" (які тепер уконституувалися як самостійні держави), ні виперття Росії з Манджурії, хоч і це є знаменні симптоми того звища, яке я назвав поділом Росії. Вкажу лише на **свіжі факти,** якими занята европейська думка.

Ледви прогула луна Гуґенберґового мемомандуму в Женеві (про який я доносив у попереднім дописі), як маємо вже щось нового.

І так, у Лондоні відбулося засідання одної підкомісії Економічної Комісії для справ найбільшого упривілейовання. І ось Японець — не називаючи Росії по імени — запитав, якої політики треба триматися супроти держави, котра держить свою промисловість під державною контролею. Чи можна входити з нею в договори про враїмне упривілейовання, про тарифи і т. і.? Крок Японця підтримав німецький делеґат Поссе, а за ним і Анґлієць, голова підкомісії, який заявив, що справу отої неназваної держави (Росії) доведеться трактувати осібно. Спершу треба, щоби „нормальні" держави порозумілися між собою...

Це був перший удар по совітському престіжу й інтересах. Другий прийшов за ним відразу. А саме появилася чутка, що між Анґлією, Німеччиною й Італією лянсується **проект поділу Росії на сфери впливів.** У Лондоні довго перебували економічні співробітники Розенберґа — д-р Шмідт і Бене. Бо — як доносять ґазети — тим державам треба порозумітися між собою через те, що **„в недалекій майбутности треба очікувати в Совітськім Союзі таких змін, які широко отворять совітський ринок для чужоземних товарів".**

А Болдвин, запитаний, що він думає про навязання наново перерваних економічних зносин з сов. Росією, відповів, що **з тим ще нема що спішитися,** бо торговля з совітською Росією, то така торговля, за яку доводиться платити анґлійській державі...

Ось факти. Очевидно, **в політичнім світі Европи поважно числяться з близьким упадком большевизму** й ділять шкіру медведя. В кождім разі в тревалі порозуміння з ним входити не бажають. Певно, нам мусить бути прикро, що в тім числі й Україна є обєктом цих торгів. Але в це становище зіпхнула її власне Росія й ніхто інший. І кождий дальший день большевицького панування лише погіршить становище нашої країни під тим оглядом.

Всі договори Літвінова з европейськими державами, то лише димова заслона, за якою захована справжня европейська політика супроти Росії. Це добре знають большевики, а тому й казиться совітська преса. „Правда" пише: „Британський імперіялізм вимагає діл. І послушний ляндскнехт — німецький фашизм — викладає свої антисовітські пляни в Лондоні... Японський, німецький і анґлійський делеґат, прикрившi легким серпанком „анонімової держави" свої антисовітські промови, просто кличуть до орґанізації протисовітського фронту... Лише в запаленім мозку стративших голову людей змогли родитися безумні пляни встановлення „сфер впливів" у Совітськім Союзі. Хай тільки спробують!"

Все це звучить гордо й пишеться для нещасних совітських підданих. Але й ті вже полапалися на большевицькій брехні і — **большевицькій безсильности.** Спробувала Японія вигнати Росію з Манджурії — і вигнала... Спробують і інші. Коли якась держава, що не має у себе кавалка української території і на нього не претендує — піде в тім самім напрямку політики, що й ми — себто в напрямку повалення большевизму й ослаблення великодержавного становища Росії — то це добре для нас.

Мусимо лише глядіти, щоби при тій ліквідації большевизму, яка наближається, **ми не були обєктом історії, тільки її субєктом.**

А що ліквідація большевизму наступає, що з Росією зачинають говорити так як з Китаєм — це яскраво доказують наведені мною факти...

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

МУЗИКА Й МАШИНА.

Зорґанізовані музиканти кажуть, що машини до передавання музики, як фоноґрафи й радія, „мордують" музику. З ними годяться композитори, що пишуть музичні твори, лібретисти, що пишуть текст до пісень, та видавці музичних творів.

Коли воно справді так, то маємо тут поле, на якому машина знову стала паном замісць слугою. Замісць пособляти музиці, вона запанувала над музикою та нищить її.

Та слово „мордувати" мабуть занадто сильне. Передовсім воно робить справу безнадійною. А справа безнадійною не є. Правда, на певний час машина „мордує" музику, шкодить музиці, але рівночасно машина поширює серед людей зрозуміння музики та бажання почути кращу музику, ніж вони чують через машину. Такі самі крики розпуки про смерть музики підносилися по заведенню фоноґрафу. Та з часом показалося, що ці чорні предбачування були переборщені; фоноґраф поправлено й він не знищив музики, а поширив бажання чути музику без посередництва машини. Вплив радія може бути зовсім подібний: спершу підірве музикантів, але на довшу мету він музиці пособить.

УСПІХ ЛИТОВСЬКИХ ЛЕТУНІВ.

Як підносить „Ню Йорк Таймс", литовські летуни Даріюс і Ґеренас досягнули своєї цілі. Вони вибралися на трансокеанний лет з цілю прославити рідну Литву. Хоч загинули в німецькім лісі, вони Литву прославили.

Тому, каже „Ню Йорк Таймс", їм зовсім слушно належиться урядовий похорон.

ІТАЛІЙСЬКА ПОВІТРОВА ВІЗИТА.

Прилет до Америки італійських летунів та їх літання над американськими містами переконує Американців про велику вагу літака в мирі й у війні.

Коли Нюйорчани бачили повітрову фльоту італійських летунів, як вони кружляли над хмародерами, їм не трудно було уявити собі, що подібні літаки могли би прибути до Америки не в мирних намірах, а наладовані бомбами, отруйними ґазами й убийчими бактеріями.

Візита ґенерала Бальба певно скріпить в Америці настрій за всестороннє зброєння.

НАГОДА ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА.

На Міжнароднім Конґресі Жінок, що тепер радить у Шікаґо, виступала панна Аліс Канделефт з Баґдаду з протестом проти французького імперіялізму в Сирії. Правда, панна Марта Уліє, французька делеґатка, опонувала сирійській делеґатці, але серед слухачок усетаки лишилося деяке знання про справдішнє положення Сирійців під французьким протекторатом. Місс Канделефт навіть не потребувала збивати слів своєї опонентки; вона сказала зовсім просто: „Ми чули вже цю історію. Чи це все?"

Міжнародній Конґрес Жінок дає нагоду сказати щось подібного про трактування Українців урядами окупантів.

БЕЗРОБІТТЯ ПАДЕ?

Місс Френсіз Перкінс вірить, що в червні число безробітних зменшилося кругло на пів міліона. При кінці того місяця працювали коло 30 процентів робітників. З того вона виносить, що безробіття буде далі зменшуватися.

Хоч місс Перкінс занадто скрупулятна, щоби пускати неоправдані дійсністю оптимістичні чутки, її обчислення мали би більше віри, якби уряд мав як слід наладжену машинерію для обчислення, скільки робітників є без праці.

ДЕ РЕДАГУЄТЬСЯ ҐАЗЕТУ ПО АМЕРИКАНСЬКИ?

„Новий Час" з 7. липня подає отвертий лист до п. Володимира Целевича. Лист підписаний так: „За Редакційну Колеґію Видавництва: Дмитро Паліїв, д-р Мирон Коновалець, Лев Чубатий, д-р Григорій Стецюк, д-р Григорій Лужницький, д-р Володимир Калина, інж. Олекса Дяків, Юра Шкрумеляк".

„Новий Час" своїм розміром має три четвертини „Свободи". Для редаґування ґазети вживає 8 редакторів.

ХРИСТІЯНСТВО СЕРЕД БОЛЬШЕВИКІВ.

„Комсомольская Правда" бідькає, що без уваги на переслідування, на які наражені в СРСР віруючі люди, які дістають менше хлібових карток і т. д., є ще чимало людей, що признаються до християнства. Дуже болить большевицького публіциста, що то в значній частині робітники, а жах проймає його, що в „релігійний забобон" вірять хлопці, виховані вже в большевицьких школах, отже без релігії та серед протирелігійної пропаґанди.

Викрили нпр., що до парохіяльної ради церкви Андрія та Наталії в Москві належали два студенти, один з фармацевтичної студії, другий з академії ім. Маркса. А до тих шкіл приймають лише молодь „благонадьожну" з большевицької точки погляду.

У Вижнім Волоцьку спитали одного учня фабричної школи, чому він не приступає до т-ва комуністичної молоді. Він відповів: Годі служити двом панам, Богови та Мамонови.

Студентка московської технічної школи носила хрестик. Зажадали, щоби вона пояснила це. Вона сказала сміло: „Нікому нічого до моєї релігії. Зовсім не доказано, начеб не було Бога!"

Большевицький публіцист взиває уряд скріпити протирелігійну аґітацію.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Г. КРАШАНКО.

НЕ ХОЧЕМО ЧУЖОГО!

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.
(КНЯЖИЙ ВІК).

(29)

Одинацятої днини до хати Всеслава прийшла і до нього зголосилася якась згорблена, в хусту закутана баба. Зразу не хотіли впустити її до самого Всеслава. Знаючи, що в сім дворі нема зрадників, баба розгорнулася і з баби став хлоп. Саме в тій хвили до сіней вийшов Всеслав.

— Бояриже, князь умер!

— Відки знаєш? — спитав боярин.

— Я гінець Гороcлавича. Князь вмер ще в ночи. Горославич вислав мене і ще двох, щоби трома шляхами пробратися до мадярського війська і звістити його про се. Я хотів зайти просто до вас, та годі було. Кождого з нас проводили люди тисяцького. Мене провели аж до Заболотець. Там лишили мене самого. Я далі не пішов. Вернувся, щоби вам занести сю новину. На мадярське військо я повинен був попасти коло Устрик.

З вістю, принесеною гінцем, Всеслав пішов до Завади.

— Погано! — сказав. — Князь помер сеї ночи, мадярське військо завтра може бути під Перемишлем. Гінець від Всеволода був з вістю, що звенигородське військо вже йде. Та де воно тепер, не знаю. Ґотово спізнитися.

— Нам треба зараз заволодіти містом. Розішліть гінців до всіх відділів мого полку, що криються в лісах, також до всіх інших, що прийшли помагати нам, щоби негайно зібралися під ворітьми міста. Найдалі за годину всі повинні бути тут. Тоді вдаримо в дзвони у всіх церквах, епископ проголосить, що сталося. Ми додамо своє. Захопимо княжий двір, міські укріплення і вдаримо на двір Горославича. Як пощастить нам спіймати його, то задержимо аж до приходу князя Всеволода. Зрадника дамо під його суд. Біжу до епископа.

Горославичеви ані на думку не прийшло, що про смерть князя вже може хтось знати. Він хотів проголосити се аж в хвили, коли під мурами міста стане мадярське військо. Гадав, що заколот, викликаний вістю про смерть і жах від появи чужого війська уможливить Мадярам без перешкоди увійти в мури міста. Немало здивувався, коли почув, що бють всі дзвони у всіх церквах. По хвили почув на вулицях гамір і метушню.

Ще не знав, що все те значить. Щоби від напасти не пропасти, він заздалегідь приготовив собі на всякий випадок вихід з міста одною бічною фірткою. Коло тої фіртки все стояли осідлані коні для гінців. Пішов туди, сів на одного коня і виїхав з міста. Варта при фіртці пропустила його, бо ще не знали, що ті дзвони кличуть народ проти лукавого тисяцького.

Тисяцький не зарядив нічого, не появився, тож військо, стягнене Всеславом, і велика сила народу під проводом Завади увійшли до княжого двора. Князь справді лежав мертвий.

Тимчасовим начальником збройної сили Перемишля проголошено Всеслава Глібовича. Княжу владу аж до приходу нового князя народ передав Заваді.

Першу хвилю метушні використали ті, котрі знали, що помилування їм не буде, бо вони явно підмовляли людей, щоби по смерти Рурика на княжєння прикликати Мадяра. Вони вивтікали. Два з них попали на Горославича і розказали йому, що в Перемишли сталося. Він зітхнув і сказав:

— Я, скоро вчув дзвони у всіх церквах, додумався до того, що чорт вліз мені в дорогу. Гадаю, що Мадяри вже недалеко.

Потис коня і почвалав далі. Мадяри справді були вже недалеко. Зійшовся з ними саме тоді, коли вони переходили Сян коло Гуйська. В мадярськім таборі був сам король Володислав і його братанич Кольоман. Горославич розказав королеви, що сталося в Перемишли.

— Пусте! — відпоєів король. Війська маю досить, бо я йду на малопольський Краків і на Чехію. Під Перемишль підступлю і возьму його лиш так, по дорозі.

Мадярське військо прийшло і обступило Перемишль. Король візвав місто, щоби здалося. З міста дістав чемну відповідь, що бояри, дружинники, духовенство і всі смерди дуже шанують побожного короля, та чужинця не хочуть мати князем за ніяку ціну. Король скликав воєнну раду. Горославич радив місто таки зараз брати приступом, бо в перемиській дружині угорський король має багато прихильників. В часі його промови до короля приступив якийсь старшина і шепнув йому, що від північи і від сходу надходять якісь війська. Велика сила війська на валах Перемишля показує, що город не так то легко буде взяти.

Після промови Горославича, промовив сам король.

— Не Перемишль головна ціль нашого теперішного походу. Як би можна його взяти без великої втрати часу, то чому ні! Чому не брати, як щастя само в хату лізе? Горославич прирік був мені, що город передасть нам без бою. Тому то ми, ідучи на Малопольщу, збочили, щоби по дорозі скубнути й Перемишль. Тепер показується, що як возьмемо місто, то хіба довшою облогою. На добавок чую, що будемо мати ворогів, мабуть братів небіжчика Рурика за нашими плечима. Нам не вільно гаятися, як не хочемо, щоби краківський князь і чеські князі приготовилися гідно проти нас. Нам треба негайно рушати в дальшу дорогу. Перемишль нам не втече. Прийдемо сюди пізніше, взявши Краків і Чехію.

Мадярське військо відійшло, до Перемишля увійшов князь Володар. В рік по тім, року 1095, угорський король Володислав Святий помер.

Ріжні бували вісти, які люди приносили до двора в Беньковi. Приносили як ті, що приносять гриби: свіжі, що виросли по дощи, і зівялі та червиві зі старости. Старі були вісти і нові. В ті нові ще не конче треба було вірити, бо пізніше звичайно показувалося, що вони є вигадкою.

Одного дня прийшла певна вість, що Мадяри відступили від Перемишля, що Горославич пішов з ними, що в Перемишли княжить Володар і що Завада подужав.

— То чомуж мій син ще не приїхав по мене? Чому мій муж не вислав сюди моєї служби? Чому не визволяє мене з тої вязниці? Вже так забули про мене, начеби я для них нічого не була?

Хоч їй всі догоджували чим і як могли, вона всіх в Беньковi мала за своїх ворогів. Цілими днями стогнала і плакала, нарікаючи на мужа, що через нього мусить так терпіти.

Нарешті діждалася. Приїхав її син Святослав. Побачивши його, Завадова троха не вмліла з радости. Заявила, що одної години довше не буде в тій руїні і в тій нужді сидіти. Святослав ледви пояснив їй, що його люди і коні мусять відпочати, бо далекою і скорою їздою дуже змордовані. Лишив маму і пішов до господині дякувати їй за щиру і сердечну опіку. Яка та опіка була, вже від сестри чув. Просив, щоби прикрої мами не ганила, бо то тато винен, розпестивши її так.

Коли Святослав розказував, як то було з Перемишлем, надійшла Ірина. Також стала дякувати за опіку.

— Твоя мама мабуть не далась би ще раз затягнути сюди, — промовила до неї господиня. — Не знаю, як ти будеш згадувати сю вязницю?

— Як би не те, що я вічно журилася батьком і братом, не знаючи, що з ними діється, то мої спомини відси були би дуже милі. Тепер, коли брата бачу здорового, і коли знаю, що тато безпечний, невелику маю охоту відїздити відси.

Кажучи се, дівча пригорнулося до Беньковоï і поклало голову на її груди.

Бенькова обіймила дівчину за шию, поцілувала в чоло і шепнула до вуха:

— Тут не буде так сумно. Стефан поставить новий, кращий двір.

Дівча спаленіло і ще сильніше притулилося до мами Стефана.

Завадова дуже крутила носом, коли муж сказав їй, що Ірину треба дати Стефанови. Та се не помогло їй, бо проти неї була ціла родина, всі приятелі родини і обовязок вдячности.

Пару років пізніше, бо в р. 1099-тім, угорський король Кольоман пішов з величезним військом брати Перемишль. Народ знов заявив, що чужинців не хоче мати над собою. Лютий бій під Перемишлем скінчився знівеченням угорської армії. В Сяні й у Вягрі втопилися звиш 40 тисяч мадярського війська. Сам король ледви вратувався скорою втечею.

(Кінець).

„Холера в Туреччині".

Чоловік свариться з жінкою, вкінці, здавалося, що вспокоївся. Взяв ґазету й читає. Наpаз питається жінки:

— То ти кажеш, що твоя мама завтра приїздить? А мені здавалося, що вона в Туреччині.

— В Туреччині? Що ти говориш?!

— Так, тут у ґазеті написано: „Холера в Туреччині".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

FINDS UKRAINIAN MATTERS DISCUSSED IN THE PRESS.

Upon reading the editorial section of the Philadelphia Inquirer of July 18, I sighted this letter to the editor which may interest the Svoboda readers.

Mike Kavalchyck.

—o—

LETTERS TO THE EDITOR.

Starvation in Ukraine.

To the Editor of The Inquirer:

It has been reported from a reliable source that during the last six months ten million people died from starvation in Ukraine and parts of Russia.

This is most alarming and almost unbelievable. Imagine a country losing its population at the rate of 50,000 a day because of shortage in food! The Ukrainians are against the Communistic form of government and are doing their utmost to hinder the progress of the five-year plan. Collective farming is not being done, for that would be aiding the Communistic plans. The products produced by the Ukrainian peasant are taken over by the Soviet Government and shipped to Siberia and Great Russia to feed the Red Army. This has been overdone, and thus the farmer is without any food for himself.

The Ukraine, once the granary of Europe, is now the burial ground of starving people. They should know best whether Communism is ideal.

Alexander Yaremko.

Philadelphia, July 15.

—o—

TO THE UKRAINIAN YOUTH OF AMERICA.

In the following lines I wish to express myself concerning an ideal Ukrainian-American youth that it has been my pleasure to meet.

I, too, am a Ukrainian. I was born in Kiev, have a college degree and have served in the Imperial Army of the Czar. And because of the military trend of this meeting, I am relating this story.

While staying in Philadelphia, on my way home, to Winnipeg, Canada, I met a Ukrainian youth from the state of Connecticut of striking personality and initiative, who is in the service of the U. S. Marine Corps.

His Ukrainian speech and knowledge of Ukraine gave me the impression he was born on our native soil and his ambitions and ideals should make the Ukrainians proud as it made me. He is one who has the courage to go out alone into the world to succeed not only for himself but for his people.

An honor graduate of a technical high school and an athlete, idle as thousands of our young men are, he turned his eyes toward the military side of life. It always had e magnetic force on him. Finally his service in the Cityzens' Military Training Camps gave him his chance: He enlisted in the U. S. Marin Corps.

With a commandable record for his service so far, he is now preparing for the examinations for entry into the U. S. Naval Academy. May God help him to succeed!

He is one of thousands of boys of Ukrainian parentage, who are practically in the same condition as he was.

Why can't you, men, enlist in one of the country's services? The Marine Corps, for instance, offers correspondence courses in more than 50 subjects free of charge.

In the branch of service you may undertake, you can become an expert in the line of your preference and after you complete your training, your milatary service and knowledge will be an advantage to you in civilian life. Is this way of spending your idle moments wise?

Remember, Ukraine has the richest and greatest natural resources of any country in Europe. These resources have to be cultivated and developed to make Ukraine one of the foremost of countries in the world.

Your skill and knowledge will hepl to do this. All Ukrainians love the land of their Cossack ancestors and even the military knowledge of you, men, would be a big asset in bringing Ukraine out of her oppression.

The dreams of your folks are built upon you and the future success of Ukraine depends on you.

Stefan Petrovsky,
Ex-Officer in the Imperial Army of the Czar of Russia.

МОЇ ВРАЖІННЯ З ПОБУТУ В УКРАЇНСЬКІМ ПАВІЛЬОНІ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В ШІКАҐО.

Ще далеко від виставової площі перед моїми очима замаячіли ріжно—кольорові велити-будинки, та я свій зір переносила скоро з одного будинку на другий. Врешті спинився він на жовто-блакитних прапорах, що хиталися від вітру і повівали з будинку, де виднів напис „**UKRAINE**". Як радісно билося тоді моє серце, як хвилювали мої вражіння... Переходжу через браму і за хвилину стаю перед Українською Святинею, яку вспів збудувати тут на чужині наш бідний і покищо недержавний нарід. Це гординя наша перед цілим культурним світом. Входжу до середини і зараз від дверей ударяють в око світлини з Рідного Краю, такі нам дорогі і близькі. Дальше на стінах, удекорованих гарними мальованими взорами, пишаються чотири українські герби, а саме: Галичини, Великої України, Волині і Буковини. Завертаю в ліве крило, бо туди манять моє око своїми яркими-гармонійними красками вироби Українського Народнього Мистецтва та гуцульської кераміки, що розложені зі смаком по столиках та висять на стінах. По обидвох боках бічних дверей стоять дві жіночі постаті в чудових народніх строях (один гуцульський, а другий полтавський). Хочеться заговорити до них слово, розпитати дещо, бо неначе живі стоять і дивляться вам у вічі, але вони мовчазні, а говорить за них їх прегарне вбрання і розказує, що наш нарід є любителем краси. Скільки тут треба було посвятити праці і часу, щоби те все розмістити!

В одній переділці розложив свою збірку наш звісний мистець гуцульських виробів, п. Якибюк. Там козацькі пистолі і порохівниці, дуже оригінальні малюнки святих образів ще з XVII—XVII ст., та багато його власних виробів, котрі можна купити за невелику ціну. В другому крилі розвішані по стінах мапи, дуже інтересні і чудово виконані, які вказують на багацтво нашої рідної землі, котру загарбали вороги.

Ще є багато інших річей, як українські гроші, почтові значки, а на увагу заслугує столик з великою скриночкою, який зробили українські політичні вязні в Равічу, в Польщі, з хліба, якого не могли їсти, і з соломи.

Дальше є твори славного мистця Архипенка. Це щось гарно-таємничого і для звичайного ока недосяжного. Переказуючи свої гарні вражіння, маю на думці „Свободу" з 11. липня і вміщену там відозву про „Викуп Українського Павільону в Шікаґо". Читаю і очам своїм не вірю. Жахом перймає мене. Чиж би це було можливе, що ми втратимо Український Павільон у Шікаґо? Ми, Українці, не сміємо допустити до цього, щоби наша святиня-гординя, що є найкращою пропаґандою для нас в світі, перейшла в чужі руки, бо це був би для нас великий сором. Тому закликаю всіх до жерттенности. Правда, що тяжкі часи і брак гроша, але зуміймо відмовити собі деяких неконечних видатків, а тих кільканацять центів жертвуймо на викупно Українського Павільону в Шікаґо. Хто має змогу, той відвідає виставу.

При цій нагоді хотіла би я ще дещо згадати про виведення підчас українського тижня в Шікаґо опери „Мазепа" яка пройшла з таким великим успіхом в Ню Йорку і Филадельфії, бо досі ще не було ніде згадки про це. Може корпорація мала на меті уладити оперу, але певно з браку гроша залишила цю справу. Памятаймо, що тоді зійдуться Українці з ріжних сторін Америки і кождому булоб інтересно і мило почути ту оперу. Тому конечно повинні заінтересуватися тим наші музики і повести справу так, щоб опера відбулася підчас українського тижня на виставі в Шікаґо.

Анастасія Кочан,
Джолієт, Ілл.

—o—

WHAT ABOUT PROFESSIONS.

I noticed in your column „Листування Редакції", in the "Svoboda" of July 8, the editor answering some parent asking for advice about what courses a child should take in high school. The editor advises the parent to let the child follow his, or her, natural inclination. This is very proper advice, I think. And yet it seems to me that the editor could have done more than that, and what I mean is to warn the parent and child against choosing an occupation which is overcrowded.

This came to my mind as after reading the editor's reply to the correspondent's question, I read an article in "The Saturday Evening Post," of July 15, 1933, entitled, "Overcrowded Occupations." The editor warns young men and women against one such profession, which is that of the law. He quotes Dean Pound, of the Harvard Law School, to the effect that one of the serious economic wastes in this country comes from ill-trained lawyers and those lacking professional spirit, who crowd the lower ranks of the bar and consume the time and energy of the courts. "The cleanness and soundness of our economic and social system," says the editor, "depend as much upon keeping down the number of unfit and unethical lawyers as upon any one single factor. To this end, the bar associations, the bar examiners, the courts and the legislatures must work unceasingly."

I hope you will publish these words as a proper warning to your readers, and

I am yours, etc.

Peter Shkeryk.

(The profession of the law may be overcrowded, still there seems plenty of room for young lawyesr, anxious to serve in legal profession Ukrainian immigrants and their children. While some localities might be overcrowded, there are many others with plenty of chances for young men and women properly qualified and of high moral character.—Ed.).

С. М.

КОЛИСКОВА ПІСНЯ.

Співай, ненько, дитинонці та до сну,
Співай же їй колискову ту пісню.

Та не співай тужних пісень, у сльозах,
Що матінка співала там по ланах.

Не вчи синка ти плакати у журбі;
Досить вже ми наплакались у ярмі...

Співай йому про скарби всі рідних піль,
Малюй красу України, міст і сіл.

Співай йому про подвиги козаків,
Про степ, Дніпро, Чорне море, Київ, Львів.

Співай йому про кадри ті Січові,
Могили ті, де сплять Борці Дорогі.

Списай йому і змалку вже научай,
Щоб він цінив Батьківщину — Рідний Край.

Готов його до діл святих, — боротьби
За нарід свій, за кращі дні свободи.

Співай, ненько, ти синови та пісні...
Рости його й віддай його Вітчині!

АМЕРИКАНСЬКІ ГАРАЗДИ.

Ой тепер то в Америці добре людям жити,
Бо не мусять до роботи в фабрику ходити.
Бо в нас тепер фабриканти ніщо не ділають,
Лише людей із роботи що дня виганяють.
А котрі ще осталися, то вони зазнають,
Бо працюють як муляки й „пейду" малу мають.
Бо так платню скатували і так обнижили,
Щоби люди працювали і не заробили.
Що сталося у Бетлегем, то і жаль писати,
Бо всі люди сумні ходять, як страдальна мати.
Куди підеш, куди глянеш, куди повертаєш —
Всюди людей по пять, по шість при купі стрічаєш.
А щоб до них приступити тай переконатись,
Про що вони розмовляють — легко здогадатись,
Що на свою лиху долю бідні нарікають,
Що роботи у „стілворку" вже більше не мають;
Що нема де хоч доляра бідним заробити,
Нема за що їсти, вбратись, ренту заплатити.
А інші знов зі сльозами в очах поставали,
Що колисьто багатими себе називали.
А це тому, що домів тих вони накупили,
А за ренти то їм люди високо платили,
А тепер вже отся кріза краю досягає,
І чи бідний, чи багатий, то вже всіх рівнає.
Як та кріза всіх зрівнала, це легко пізнати,
Бо богатші вже не можуть рент сколектувати.
А податки то все мусять заплачені бути,
Бо інакше можна легко „гавзів" ся позбути...
Таких людей досить було, що „праперти" мали,
А що „тексів" не платили, — шерифи спродали.
Америка край богатий, всі можем признати,
А що люди так бідують, то й сором сказати.
Бо богаті завзялися так бідних здушити,
Щоб остатній цент із бідних людей видушити.
Бо до того хитрість в своїх руках мають
Й бідних людей хитро-мудро зовсім обдирають.
Вони „тексі" наложили навіть і на воду,
Та ще й банки замикають на страту народу.
Хто мав пару центів в банку, то вони пропали,
Щоби бідні люди працю задармо віддали.
Бо як будуть бідні люди без цента ходити,
Тоді будуть тим богатим задурно робити.
Бо й теперки по ґазетах можна почитати,
Скільки людей за те роблять, що їсти і спати.
То ці люди по фармерах за їжу працюють
Та від сходу до заходу довгий день гарують.
А в фабриках, в тих жіночих, де шовк виробляють,
Там найбільше лиш доляра платні на день мають.
А в богатих бідні жінки так мусять робити:
Шмаття прати, „фльори" мити і їсти варити,
Тай ще дітей пильнувати, старим догоджати,
Щоб пятнацять доляриків на місяць дістати.
І так бідним ще довгенько жити доведеться,
Доки бідний нарід встане й за своє впімнеться.
Тоді скаже до богатих: „І ми хочем жити,
І нам треба за роботу більше заплатити".

М. В.

ПРОТОКОЛ

З XVIII. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО СОЮЗА

що відбулася в Дітройт, Міш., в днях 15—20 травня 1933 року.

(20)

ДРУГИЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЇ.

Потім наступив звіт Редакційного Комітету, а саме голови того Комітету, М. Мурашка.

Звіт предсідника Редакційного Комітету.

Послідні дві Конвенції У. Н. Союза передали Екзекутиві обовязки Редакційної Комісії. Як предсідатель Редакційного Комітету, мушу ствердити, що спеціяльних засідань Редакційного Комітету за час нашої адміністрації від послідної конвенції я не скликав, бо не було причини їх скликати. Тому, що Редакційний Комітет складається з Головної Екзекутиви, яка все відбуває свої чергові засідання, не було потреби таких спеціяльних засідань скликати, бо Екзекутива вважала, що це було би непотрібною розтратою орґанізаційного гроша. Тому то всі справи, які відносяться до Редакційного Комітету і Редакції, вирішувано на засіданнях екзекутиви разом з шефом редакції, а часом спільно з усіми редакторами.

Редакційний Комітет має ухвали конвенції і річного засідання Головного Уряду, які стоять на сторожі щодо самого напрямку „Свободи". Мушу підчеркнути, що Редакція тих ухвал придержувалася і їх виконувала.

Щодо всяких інших справ, які часом виринають, а супроти яких Редакція мусить заняти своє становище, такі справи ми все обговорювали і вирішували разом зі шефом чи зі всіми редакторами на засіданнях екзекутиви.

Тому, що орґан У. Н. Союза, „Свобода", все приймав живу участь у визвольних змаганнях українського народу на нашій рідній землі, і тому, що все піддержував цю, давно вщеплену ідею жертвенности членів У. Н. Союза супроти рідного краю та свого народу, дуже часто появлялись ріжні напасти ріжних людей та з ріжних сторін на „Свободу" та її редакторів. Кожда з тих напастей була в тому змислі, щоби було по їхньому, а не так, як ухвали конвенції це припоручили.

Були навіть добрі люди, між ними і наші члени, котрі думали, що „Свобода", по їхньому партійному чи релігійному розумінню, не придержувалась ухвал конвенції. Вони все ставили своє партійне чи релігійне розумовання понад усе, і з цього становища виходила їх критика. Та це не є нічого нового: „Свобода" пережила за час свого істнування багато такої „критики". Орґан У. Н. Союза, як орґанізації, що складається з членів ріжних політичних чи релігійних переконань, мусить стояти понад цим усім; мусить також у тім напрямку виховувати своїх членів та читачів. Бо для здобуття свободи і незалежности українському народови треба ще багато постійної і тяжкої праці всього народу і всіх уґруповань, а не вічної критики, на яку ми, Українці, дякувати Богу, досить багаті.

Багато членів хотілиб, щоби наш орґан був більший, більше цікавий. Очевидна річ, що при кращих обставинах, як тепер, можнаб це осягнути, але так, як тепер, і в таких обставинах, які ми тепер переживаємо, то це тяжко. Про фінансовий стан нашого орґану Ви, Панове Делеґати, вже чули. Управитель доказав Вам, що фінансовий стан „Свободи" тепер досить обтятий через звільнення молодежи від оплати за орґан та через трудноші з оголошеннями з причини теперішньої кризи. Все те дається відчувати для видавництва, і хоч як ми хотіли би бачити наш орґан більшим, і більше цікавим щодо змісту, то при теперішнім стані це все годі доконати.

Але, як би Ви, Панове Делеґати, не судили, то коли розважите це все холодно і без ніяких упереджень до свого орґану, мусите признати, що, не зважаючи на всі трудноші, наш орґан „Свобода" відповідає вповні свому завданню. Він плекає в українськім робітнику в Америці уміння боротись і здобувати для себе кращі робітничі права. Він довгі роки плекає здоровий національний світогляд серед нашої іміґрації в Америці. Ніколи і ніяк не відступає від боротьби українського народу за його права на самостійність українських земель. Піддержує у нас боєвого духа, вчить нас, щоби покинути всяке рабство для чужого панування над нами; вчить нас будувати свою власну силу, щоби, збудувавши її, стати господарем на своїй власній землі.

Правда, що не всі хотілиб наш орґан бачити таким, яким він є. Дехто хотів би, щоб „Свобода" служила для комунізму; ще інші, щоби служила іншим „ізмам". Але покищо наш орґан є такий, якого бажає собі величезна, подавляюча більшість членів нашої орґанізації, і виконує лише постанови цеї більшости, бо такий напрям відповідає її бажанню.

На закінчення мушу сказати, що за час нашого урядування від послідньої конвенції між Головною Екзекутивою і Редакцією завжди була щира співпраця, якої я побажав би і для будучого уряду У. Н. Союза.

До цього звіту голова Мурашко додає свої заваги щодо орґанізування молодіжи при У. Н. Союзі. Ця справа, яка є надзвичайно важна і трудна до розвязання, була нераз темою нарад між головним урядом і Редакцією „Свободи". Ми серіозно застановлялися над тим та пробували шукати способів, як би підійти до тої молоді, заохотити її та приєднати до У. Н. Союза, маючи на увазі, що в недовгому періоді часу старшої еміґрації не стане, а тоді прийде черга на молодь взяти в свої руки керму У. Н. Союза.

По звіті Голови Редакційного Комітету слідував звіт шефа Редакції „Свободи", О. Ревюка:

Звіт Головного Редактора Орґану Українського Народного Союза.

Після статута Українського Народного Союза редактор орґану стає перед конвенцією та річним засіданням Головного Уряду зі своїм звітом. Це значить, що раз у рік він промовляє до представників чи вибранців орґанізації про ведення орґану орґанізації. Орґан У. Н. Союза це денник, отже часопис, що промовляє до читачів кождого дня, понад триста разів до року. Діяльність редакції широка, розґалужена, многостороння. З цього одного вже видно, яке завдання стоїть перед чоловіком, що хоче в одній промові зібрати докупи таку широку й розґалужену діяльність. Додаймо ще до того, що ведення редакційного діла це справа фахова, відома в подробицях фоховцям, що пересічний читач ґазети не знає цього фаху, як редактор зі своєї сторони не знає фахів делеґатів, то маємо повний образ трудностей звіту. Тут дуже легко пропустити щось дуже сущого, або говорити про річи, які для редаґування є сущими, але для слухачів звіту або читачів орґану є нудними подробицями, як звичайно подробиці чужого їм діла. Дотого конвенція має обмежений час. Але з другого боку конвенція має подати свою думку про ведення часопису; а щоби могти це зробити, вона мусить знати хоч у загальних нарисах завдання, які стоять перед редакцією.

В конвенційних проєктах було поміщено богато критики ґазети. Поминувши річи, які були звичайними видумками проти цього або онтого члена редакції, немилого котромусь делеґатови, критика часто була роблена так, начеб тільки критик її добачив. На ділі, ґазета наша, як ніяка ґазета в світі, не є взірцева, і наша ґазета, як кожда ґазета, має свої недостачі, і редакція добре свідома цих недостач. Та богато з тих недостач походить з орґанізації редакційного діла в нас. Передовсім у нас ґазета рішучо заслабо обставлена редакційними силами. На щоденну ґазету замало в нас людей. Через брак сил не можливо й говорити про якесь справдішне шефівство. Шеф це тільки людина, яка відповідає за діло, котрим кермувати вона мало має нагоди, бо мусить робити частину біжучої роботи, а не шефувати, як це водиться в інших редакціях. Не маємо теж відповідного числа кореспондентів. Кореспонденти в Америці це не фахові ґазетярі, а тільки доривочні дописувачі-аматори. Наші кореспонденти в Европі це люди, котким ми відповідно не платимо, котрі часто, через політичні відносини, навіть нашої ґазети не можуть дістати та бачити, що редакція зробила з їх дописами. Коротко, редакційне діло в нас не відповідає модерним вимогам ґазетярства.

Ведення орґану У. Н. Союза є унормоване постановами конвенцій У. Н. Союза. Відколи орґан став щоденною ґазетою, напрям ведення став важною справою, над якою дискутовано давніше на засіданнях Головного Уряду, Екзекутивного Комітету та Редакційного Комітету. З часом виробився певний напрям, який потім потвердила XVI. Головна Конвенція У. Н. Союза в Рочестері, а опісля XVII. Головна Конвенція в Нюарку. Відомо, що на одній і на другій згаданій конвенції була жмінка делеґатів, які хотіли собі інакшого редаґування ґазети, і ці люди далі держаться своїх поглядів та критикують ґазету за її напрям. Вони хотілиб, щоби ґазета була редаґована не по думці конвенцій, але по думці їх партій. Ці люди часто вдавалися до ґазет чужих орґанізацій, нападали на орґан, редакторів, урядників і орґанізацію.

„Свобода" є орґаном запомогової орґанізації. Серед тутешніх Українців є ще й інші запомогові орґанізації. Між ними є конкуренція. Кожда старається доказати, що вона найкраща орґанізація. З цього виходить часто боротьба. Ця боротьба це неминучий вислід істнування кількох орґанізацій та їх конкуренції між собою.

Боротьбу викликали інші орґанізації, які зрештою й повстали з У. Н. Союза, через відорвання частини членів від У. Н. Союза. Повставши серед боротьби, вони часто продовжують своє істнування боротьбою, цькуванням проти У. Н. Союза.

У. Н. Союз не потребує викликувати боротьби, бо він має провідне становище серед цих орґанізацій, як найстарша, найсильніша і найбогатша орґанізація. Та власне це викликує ненависть і завигть конкурентів та штовхає їх на напасти. Вони всіх сил докладають, щоби їх орґанізації росли, але щоби не дати У. Н. Союзови ще далі рости.

У. Н. Союз одинокий між запомоговими орґанізаціями видає щоденну ґазету. Це теж викликає зависть конкурентів. Ґазета промовляє два або три рази частіше ніж конкуренти, і це їх денервує. Вони всі сили покладають на те, щоби доказати красу своїх орґанів, а неслушність становища орґану У. Н. Союза.

(Дальше буде).

СПИСИ НАСЕЛЕННЯ ПЕРЕД 4,000 ЛІТ.

Спроби спису населення робили вже також у найдавнішу давнину. Першенство й тут належиться Китайцям. Перший спис населення в Китаю перевели в 2,238 році перед Хр. за володіння цісаря Ію. Він поділив державу на провінції та зарядив списати населення для визначення суми податків і дослідження стану хліборобства та ремесла.

Старинні Єгиптяни мали таку досконалу адміністрацію, що списи населення відбувалися менше-більше правильно. І в старинній Греції переводили статистику. В старинному Римі, головно у великій римській імперії, списи населення переводили правильно що пять літ. Найбільше відомим був „цензус", переведений за цісаря Авґуста, що торкався не лише виказу населення, але й національности, звання, податкової здібности і т. д.

У середньовічних часах добре переводили списи населення Араби за їх володіння в Еспанії.

У XV. столітті списи населення переводили переважно в поодиноких містах: у Нормберзі в 1449 році, в Штрасбурзі в 1473 році. В XVIII. столітті велику вагу приписував спискови населення в Прусії Фридрих Вільгельм І., який зарядив у 1718 році постійні списи мужеського населення — по містах що року, по селах що пів року.

Подібні спроби переводили в інших европейських державах. Першою державою, що задля того зорґанізувала державний статистичний уряд, була Швеція, а першою державою, що ввела періодичні списи населення що 10 літ, були Злучені Держави Америки.

Та всі ті списи, без огляду на їх урядовий характер, були далекі від наукової точности та вартости. Щойно в 1846 році бельґійський соціольоґ і статистик Кетелет зорґанізував і ввів науково опрацьовані статистичні формулярі. Від 1853 року систему та статистичні методи Кетелета приняли всі цивілізовані держави.

Завдяки спискам населення знаємо, що тепер жиють на всьому світі 1900 міліонів людей, а в 1929-тому році було 1,827 міліонів.

У лікаря.

— Так, пане, ви дійсно нервові. А як спите?

— Дуже рідко.

— Гм, а чи здогадуєтеся, з чого це в вас?

— Так — самособою, це з того, що я нічний сторож.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МОНЕСЕН, ПА.

Скінчила науку з відзначенням.

Читаючи американські часописи, знаходжу, що українська дівчина Катерина Грицко, дочка Олекси Грицко, скінчила з відзначенням науку в Philadelphia Orthopaedic Hospital and Infirmary for Nervous Diseases. Тепер вона працює в Mercy Hospital у Пітсбургу.

о. Гр. П.

—o—

"THE UKRAINIAN IMMIGRANT IN THE UNITED STATES."

By Elizabeth Walker.

Miss Elizabeth Walker, of Evanston, Illinois, has written a thesis on the Ukrainian Immigrant of the U. S. which she has turned in at Wells College, Aurora, N. Y. She offered me an opportunity to examine her thesis, and I take now the liberty of acquainting the readers of "Svoboda" with this thesis as Miss Walker's work is of great interest to Ukrainians. It is written in English. The writer is not of the Ukrainian origin, which gives ground for an unbiased piece of work. She has gone in detail into the historical background of her subject. An attempt was made in the background study to formulate specific latest data and information recomendable for future study to be had in English of the Ukrainians, and to attain this she tells us briefly of the race, language, history, churches, industries, literature, music and art of the Ukrainians in Europe. She has studied the Ukrainians in America for almost a year and the notes as well as the references are very worthy. In her Histories of Ukrainian Families, where she has made mostly all the interviews herself one could tell without her stating, the cultural background of the Ukrainian immigrant and what they have to offer to America.

There is general discussion of some oustanding features of Ukrainian communities in the United States.

The Bibliography of books and pamphlets is very rich, and rare books are listed.

Miss Walker is collecting material on Ukraine for larger work which she has outlined to write very soon.

Katherine E. Kedrowsky.

—o—

КРОМПТОН, Р. АЙ.

На викуп Українського Павільону.

Українське Молодече Товариство Танцюристів у Кромптон, Р. Ай., зрозумівши критичне положення Українського Виставового Комітету й утрати Українського Павільону, на мітинґу дня 19. липня ц. р. ухвалило розділити прихід з пікніку, який відбувся в неділю, 16 липня, так: на Вунсокетську Банду $10, на Шікаґовську Виставу $5. На мітинґу, коли вияснено загрозу втрати Українського Павільону, жертвували: Тов. Танцюристів $5; К. Надорожна, І. Шило, М. Федорович, С. Рендюк, Л. Москалик і А. Кондрат по $1; М. Гудима 50 цнт.; К. Гнойова 25 цнт. Разом вислано чеком І. Кравчука до Шікаґовського Комітету $11.75. Це вже друга з черги жертва згаданого товариства.

—o—

Mc KEES ROCKS, PA.

Здав екзамент на погребника.

Samuel P. Kanai, son of Peter Kanai Sr., Mc Kees Rocks, Pa., has successfully passed the state examination for funeral directing and embalming in the state of Pennsylvania.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана, членниця 361 відділу, складаю сердечну подяку головним урядникам У. Н. Союза, як також Комісії просьб і скарг на 18 конвенції за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі 75 долярів.

Ця допомога стала мені великою поміччю в часі моєї недуги. Також складаю подяку місцевим урядникам Товариства Дністер в Ню Йорку за старання і за ухвалу просьби до фонду запомогового. Хай жиє У. Н. Союз і дай Боже, щоби зріс до слідуючої конвенції до 100 тисяч членів.

Катерина Катулька,
Бруклин, Н. Й.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ГОРОБЕЦЬ НА ДАЛЕКІЙ ПІВНОЧІ.

Орнітольоґи (вчені, що студіюють життя птахів) у досвідах уже багато разів ствердили, що горобець залітає далеко на північні збіжеві границі. Природник Г. Ґрот, що слідкував за тією появою, ствердив, що горобець усе товаришив чоловікови. Так нпр. на самоїдський півостров Ямаль дістався на збіжевих кораблях з Омська. Останніми роками осіли горобці на всьому Мурманському побережі аж до Ледяного моря. Підчас російських горожанських воен дістався горобець до Олександровська з військовим табором. Чим більше меншала скількість коней, меншало й число горобців. Цікаве, що в місті Мурманськ, де є і коні, є яких сто горобців, а у сусідніх рибальських селах, де нема коней, нема теж горобців. Недавно дісталися горобці її на Нову Землю. Та тут арктичні горобці стали перелетними птахами. На зиму летять у південні околиці, а з весною вертаються.

—o—

ОПРИШКІВСТВО В БОЛГАРІЇ.

У східній Болгарії між містами Айтос і Провадій бушує опришківська ватага з кількох Турків, що тероризує місцеве населення. Жандармам, які вибралися проти ватаги, вдалося вбити двох опришків. У південній Болгарії близько міста Татарпазарджіка чотири опришки під проводом бувшого жандарма Стояна Павлова за два тижні допустилися 18 крадіжей, ограбили візника та відібрала зброю жандармови й кільком полевим. Потім у селі Ладжене напали на авто, привязали 4 подорожніх до дерева, забрали в них 10,000 левів і відіхали автом. Опришки стали видавати також смертні присуди та повідомила окружного начальника в Татарпазарджіку й кількох жандармів, що їх застрілять. Проти опришків вислали кінну поліцію. У східній Болгарії біля міста Пашмаклі недалеко грецької границі прийшло до перестрілки між кінною поліційною стежею і відділом пачкарів. Пачкарі полишили дуже багато сардинок, пудри, оливи й лікерів і ратувалися втечею до Греції.

Пані (до наймички): Галю, ти когось приймала тут, як мене не було.

Наймичка: Так, прошу пані, сестра була в мене.

Пані: Ну, то на другий раз хай твоя сестра не забуває люльки та капшука.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

На інвалідів.

На просьбу „Товариства Допомоги Інвалідам" і на поклик американських часописів зарядив я збірку підчас „Сошествія св. Духа" на допомогу інвалідам. Та збірка принесла $5.84, котру то суму посилаю чеком через Обєднання на призначену ціль.

о. Іван Захарко.

ДЕ В ЕВРОПІ НАЙБІЛЬШЕ ПЮТЬ.

Згідно зі звідомленнями міжнародного уряду для поборювання алькоголізму з поодиноких родів алькогольних напитків пють найбільше **горівки** в Естонії, а потім у Франції, Швеції, Еспанії та Греції; **вина** у Франції, Італії, Еспанії та Швайцарії, Греції і Болгарії; вкінці **пива** в Бельґії, Вел. Британії, Австрії, Німеччині, Данії та Чехословаччині. Коли цю скількість перерахувати на чистий спірт, то на першому місці стоїть Франція, де в роках 1923—1927 пересічно на одного горожанина випадало 16.61 літрів алькоголів річно; потім іде Еспанія з 14.50 літрами, Італія з 13.40 л., Бельґія з 9.28 л., Швайцарія з 3.87 л., Греція з 6.75 л., Австрія з 5.64 л., Мадярщина та Вел. Британія з 4.89 л., Чехословаччина з 4.72 л., Німеччина з 3.85 л., Болгарія з 3.52 л., Естонія з 3.41 л., Румунія з 3.36 л., Швеція з 3.19 л., Голяндія з 3.07 л., Данія з 3.91 л. і т. д. Отже пють пересічно найбільше в країнах, що фабрикують найбільше вина та де воно найдешевше; потім ідуть країни, що дають першенство пиву, а вкінці ті, де найбільше пють горівки. Одначе в порівнанню з попередніми роками можна в усіх країнах ствердити упадок алькоголізму, а передовсім у Швайцарії, де в порівнанню з 1919—1922 роком зужиткування чистого спірту пересічно на одного горожанина впало на 3.05 л., потім в Еспанії, де той упадок виносить 1,33 л., у Вел. Британії 1.28 л., у Франції 1 л., у Мадярщині 0.84 л., в Італії 0.37 л., в Естонії 0.32 л., в Австрії 0.11 л. В ріжних державах алькоголізм далі зростає, головнож у СРСР, де зужиткування чистого спірту зросло на 2 л. перечно на 1 горожанина, в Німеччині на 1.19 л., в Чехословаччині на 1 л., в Болгарії на 0.98 л., в Югославії 0.68 л., в Бельґії 0.30 л., Швеції 0.16 л., Голяндії, Данії та Норвеґії осталося без змін. З інших держав нема даних.

Відважний.

— Моріц, чи ти був би такий відважний, щоби кинути бомбу?

— Що то значить? А чи ти був би такий відважний, щоби не кинути бомби, колиб тобі хтось дав її в руку?

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

(2)

Все ближче й ближче підкрадався лев до своєї жертви. Лев уже зачув її запах і тепер став ще обережнішим, але скоршим у русі. Людське звичайне вухо не могло зловити найменшого шелесту від наближення льва. Лише сильний інстинкт постаті говорив їй, що в цій тишині притаїлася велика небезпека для неї. Ота постать також стала обережнішою й узяла в руку свій ніж. Нарешті постать чогось занепокоїлася. Вона зробила кілька кроків до великого дерева.

Здавалося, що постать зараз вискочить на дерево й подасться далі по його гилях, як це робив часто Тарзан. Та ні. Постать спинилася біля дерева, а потім рішучо повернулася геть у бік, де місяць освітлював своїм промінням невеличку прогалину. Лев слідкував тепер по пятах тієї постаті. Постать на полянці зробила рішучий зворот убік і подалася просто себе. Нума, лев, вискочив у кущах напроти постаті. Тепер лев з силою кинувся на свою жертву.

В тому саме кутку пустинної Африки зявився Тарзан після довгого часу й багато пережитого. Повернувшися до своєї фарми в Африці, він побачив, що тут точилася завзята війна між ріжними племенами Африки. Крім того природа зробила свою працю й джунґлі знову захопили майже все поле, яке він обробив був та яке він здобрив. А найголовніше, що його оселя була зруйнована дотла. Він мав лише невеликий здогад, що сталося з його дружиною Джейною.

Тарзан, не гаючи часу, подався шукати своєї дружини в джунґлях. Він знайшов лиш одну річ, котра давала йому деякі здогади про те, де знаходиться його дружина. Ця річ вказувала на те, що тут були людоїди й тепер Тарзан вирішив відшукати їх селище. Тарзан проблукав кілька тижнів, але нічого не знайшов. Нагородою йому за довге блукання біля ріки Конго був голод і повне розчарування. Останні два тижні він не стрічав ні людини, ні звірини в цих джунґлях.